

NEWSLETTER CHYTRÉHO ZADAVATELE

únor 2020

Ekologické kritérium u veřejných zakázek aneb cena není vše, zdraví stojí víc

Ing. Jakub Unucka, MBA

Moravskoslezský kraj přistupuje k ochraně životního prostředí aktivně. Při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, u kterých se předpokládá použití velkého množství vozidel, aplikuje environmentální kritéria. V rámci hodnocení neposuzuje jen nabídkovou cenu, ale také technickou úroveň ekologického způsobu dopravy a rozsah zatížení životního prostředí. Vyjadřuje tak svůj jasný postoj – cena není vše, zdraví je důležitější.

ENVIRONMENTÁLNÍ KRITÉRIA

Důraz na zohledňování problematiky životního prostředí, zejména na udržitelný rozvoj, klade jak evropská, tak česká národní úprava zadávání veřejných zakázek.

Z čl. 67 odst. 2 Směrnice 2014/24/EU vyplývá, že hodnocení nabídek podle ekonomické výhodnosti může mj. zahrnovat nejlepší poměr mezi cenou a kvalitou, který je posuzován na základě kritérií, jež zahrnují kvalitativní, environmentální a sociální hlediska spojená s předmětem dané veřejné zakázky.

Taktéž česká právní úprava umožňuje, aby ekonomická výhodnost nabídek byla hodnocena (mj.) podle kritérií kvality. Z ustanovení § 116 odst. 2 písm. d) ZZVZ výslovně vyplývá, že kritériem kvality mohou být tzv. environmentální aspekty plnění veřejné zakázky. Při aplikaci hodnocení podle kritérií kvality přitom platí, že tato kritéria musí být vymezena natolik přesně, aby nabídky byly porovnatelné a naplnění kritérií bylo ověřitelné. Kritéria musí souviset s předmětem veřejné zakázky, což je splněno, pokud se vztahují k jakémukoli fázi životního cyklu předmětu veřejné zakázky.

Použití environmentálních kritérií hodnocení není omezeno na určitý druh veřejných zakázek; jejich aplikace tedy přichází v úvahu všude tam, kde je to odůvodněno vazbou na předmět veřejné zakázky. Zároveň však

zadavatel musí respektovat ustanovení § 6 ZZVZ, ze kterého vyplývá podmínka dodržení zásad transparentnosti, přiměřenosti, rovného zacházení s dodavateli a zákazu diskriminace.

Moravskoslezský kraj se rozhodl využít environmentálních kritérií hodnocení při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, u kterých se předpokládá použití vozidel ve větším než nepodstatném rozsahu. Vyšel přitom z faktu, že jednou z oblastí, která významně zatěžuje životní prostředí, jsou výfukové plyny způsobené dopravou. Rozsah takto vzniklé environmentální zátěže závisí na třech hlavních faktorech: počtu a délce jízd, druhu použité dopravy (některé druhy dopravy jsou k životnímu prostředí šetrnější než jiné) a na technologii využívané konkrétním dopravním prostředkem. Vzhledem k prioritnímu využití automobilové dopravy při realizaci staveb máme za to, že z uvedených faktorů mohou být východiskem pro stanovení smysluplných hodnotících kritérií, např.

- technologie používané konkrétním dopravním prostředkem s dopadem na hodnoty škodlivin ve výfukových exhalacích a
- délka a počet jízd, resp. vzdálenost místa realizace stavby k jinému klíčovému místu (např. ke skládce sloužící k ukládání vybraných stavebních hmot).

APLIKAČNÍ PRAVIDLA

Ing. Jakub Unucka, MBA, náměstek hejtmana Moravskoslezského kraje pro dopravu a chytrý region

Moravskoslezský kraj provádí hodnocení nabídek v souladu s ustanovením § 114 a násl. ZZVZ podle ekonomické výhodnosti nabídek, na základě nejvýhodnějšího poměru nabídkové ceny a kvality.

Jakožto zadavatel stanoví v souladu s § 115 ZZVZ pro hodnocení nabídek následující hodno-

tící kritéria:

- nabídkovou cenu,
- technickou úroveň ekologického způsobu dopravy,
- rozsah zatížení životního prostředí při dopravě.

Nabídky jsou hodnoceny v souladu s ust. § 119 ZZVZ.

pokračování na str. 2

VEŘEJNÉ ZAKÁZKY JSOU HRA, POJĎTE JI HRÁT S NÁMI

chytrydodavatel@chytrydodavatel.cz, kontaktní tel. +420 603 430 773

Ekologické kritérium u veřejných zakázek aneb cena není vše, zdraví stojí víc

pokračování ze str. 1

Pro hodnocení nabídek použije zadavatel bodovací stupnici v rozsahu 0 až 100 bodů.

Každé jednotlivé nabídce je v rámci kritéria hodnocení přiděleno takové bodové ohodnocení, které odráží úspěšnost předmětné nabídky v rámci kritéria hodnocení.

V případě kritéria hodnocení Nabídková cena se jedná o nákladové kvantitativní kritérium, u něhož jsou preferovány nižší hodnoty před vyššími. Hodnocená nabídka získá bodovou hodnotu, která vznikne násobkem 100 a poměru hodnoty nejvhodnější nabídky k hodnocené nabídce.

Následně je přidělená bodová hodnota převážena vahou kritéria hodnocení.

Kritérium hodnocení Technická úroveň ekologického způsobu dopravy je kritériem, u něhož je preferováno splnění vyšších emisních norem EURO, za což jsou přiděleny vyšší počty bodů. Nejvhodnější nabídka získá 100 bodů, méně vhodné nabídky pak počet bodů dle pravidel stanovených výše. Následně je přidělená bodová hodnota převážena vahou kritéria hodnocení. Pokud v nabídce nejsou doloženy relevantní informace pro hodnocení dle kritéria B, nabídka v rámci hodnocení získá 0 bodů.

Rozsah zatížení životního prostředí při dopravě je kritériem, u něhož jsou preferovány bližší vzdálenosti (kratší trasy), za což jsou přiděleny vyšší počty bodů. Nejvhodnější nabídka získá 100 bodů, méně vhodné nabídky pak počet bodů dle pravidel stanovených výše. Následně bude přidělená bodová hodnota převážena vahou kritéria hodnocení. Zaokrouhlování bude prováděno vždy na dvě desetinná místa dle matematických pravidel platných pro zaokrouhlování. Pokud v nabídce nejsou doloženy relevantní informace pro hodnocení dle kritéria C, nabídka v rámci hodnocení tohoto kritéria získá 0 bodů.

Celkové bodové ohodnocení jednotlivých nabídek vznikne součtem převážených bodových hodnot dosažených v jednotlivých kritériích hodnocení, tj. součtem bodových ohodnocení v daných kritériích hodnocení převážených vahou příslušného kritéria hodnocení. Zaokrouhlování je prováděno vždy na dvě desetinná místa dle matematických pravidel platných pro zaokrouhlování. Na základě součtu výsledných převážených hodnot u

jednotlivých nabídek je stanoveno pořadí úspěšnosti jednotlivých nabídek tak, že jako nejúspěšnější bude hodnocena nabídka, která dosáhla nejvyšší hodnoty (počtu bodů).

APLIKACE

DO OBCHODNÍCH PODMÍNEK

Ruku v ruce s aplikací environmentálních kritérií je nutné zařadit nové body i do závazných obchodních podmínek. Kraj rozšířil podmínky o níže uvedené body:

- Zhotovitel se zavazuje využívat k realizaci stavby, konkrétně pro vnitrostaveništní i mimostaveništní dopravu výlučně motorová vozidla kategorie N1 a N2 s referenční hmotností vyšší než 2 610 kg a všechna motorová nákladní vozidla kategorie N3 (dále jen „Vozidla“) splňující alespoň emisní normu EURO VI / V / IV a vyšší. Zhotovitel se zavazuje objednateli nebo jeho zástupci kdykoliv v průběhu plnění této smlouvy prokázat, že Vozidla používaná pro vnitrostaveništní i mimostaveništní dopravu uvednou normu EURO splňují.

pokračování na str. 3

K zásadě transparentnosti

Mgr. Vlastimil Křesálek, LL.M.

Transparentností se rozumí zadání veřejné zakázky některým z druhů zadávacího řízení stanovených zákonem, poskytování, uveřejňování a uchovávání zákonem stanovených informací o veřejné zakázce způsobem stanoveným zákonem (uveřejňování informací o veřejné zakázce, poskytování informací dodavatelům, uchovávání dokumentace, vykazování statistických údajů).

pokračování z minulého čísla

Je jim společné to, že zásadu interpretují v širokém pojetí slova, doslova tak, že se stává neurčitou. Takový výklad samozřejmě vytváří u zadavatelů nejistotu v tom, co vše se pod (ne)transparentností může skrýt, za co vše jim může být udělena sankce pouhým konstatováním, že nedodrželi zásadu transparentnosti.

S takto neurčitým a širokým výkladem tohoto pojmu ve spojení s veřejnými zakázkami se autor disertační práce neztotožňuje, neboť nemá oporu v dohodě o vládních zakázkách, která předcházela transformaci zásady transparentnosti do evropské a následně české legislativy. Takto široký výklad nemá oporu ani v legislativě evropské či české.

Dle dohody o vládních zakázkách zadavatel provádí zadávací řízení týkající se zahrnuté zakázky transparentním způsobem, který je v souladu s touto dohodou, a to s využitím metod jako otev-

řené nabídkové řízení, výběrové nabídkové řízení a užší nabídkové řízení.[5] Dohoda dále chápe transparentnost v informování o zakázce.

Zadavatel má:

a) informační povinnost, zadavatel zúčastněné dodavatele neprodleně seznámí se svým rozhodnutím o zadání zakázky a na žádost dodavatele tak učiní písemně, neúspěšným dodavatelům na jejich žádost odůvodní, proč v řízení nevybral jejich nabídku, a uvede relativní přednosti, které měla nabídka vítězného dodavatele (Informace poskytované dodavatelům),

b) uveřejňovací povinnost, zadavatel nejpozději do 72 dnů od zadání zakázky, na kterou se vztahuje tato dohoda, uveřejní oznámení prostřednictvím příslušného tištěného nebo elektronického média, uveřejní-li zadavatel oznámení pouze na elektronickém médiu, musí informace zůstat snadno dostupné po přiměřenou dobu,

pokračování v příštím čísle

**Vyšlo v edici CHYTRÝ DODAVATEL
VEŘEJNÉ ZAKÁZKY JSOU HRA,
POJĎTE JI HRÁT S NÁMI**

**Slovník
veřejných zakázek**

Ekologické kritérium u veřejných zakázek aneb cena není vše, zdraví stojí víc

dokončení ze str. 2

Vozidla užívaná k určenému účelu musí být vybavena (prostou) kopií velkého technického průkazu nebo jiným ekvivalentním dokumentem, ze kterého bude splnění požadovaných parametrů vyplývat a který řidič příslušného vozidla poskytne objednateli nebo jeho zástupci ihned při provedení kontroly.

- Objednatel je oprávněn kdykoliv kontrolovat splnění podmínek dle odst. 1 nebo 3 ze strany zhotovitele (či jeho poddodavatelů) a zhotovitel je povinen k uvedenému poskytnout veškerou nezbytnou součinnost, jakož i i zajistit u osob, které realizují plnění na jeho účet (zejména poddodavatelé).

V případě porušení povinnosti podle odst. 1 nebo odst. 3 má objednatel právo vůči zhotoviteli na smluvní pokutu ve výši XXX,- Kč za každý zjištěný případ porušení kterékoliv povinnosti dle odst. 1, a to i opakovaně.

- Zhotovitel se zavazuje k ... (např. uskladnění vybouraných stavebních hmot, k převzetí obalovaných směsí ...) využívat (např. skládku ..., obalovnu betonárku ...) na adrese Tuto skutečnost se dodavatel zavazuje objednateli nebo jeho zástupci kdykoliv v průběhu plnění této smlouvy prokázat.

- Změna místa k ... (např. uskladnění vybouraných stavebních hmot, k převzetí obalovaných směsí ...) je možná pouze tehdy, pokud se nové místo určené k těmto účelům na-

chází ve stejné nebo kratší vzdálenosti od místa realizace stavby než místo původní.

RIZIKA

Byť formulací pravidel umožňujících aplikaci výše uvedených environmentálních kritérií lze rizika do jisté míry omezit, nelze je zcela eliminovat. Rizika, která mohou vznikat, lze vymezit mj. takto:

- vysoké nároky na kontrolu plnění povinností zhotovitele objednatelem nebo jeho zástupcem (např. technickým dozorem investora), což na větších stavbách znamená nárůst doby, která musí být prověřování situace věnována a zároveň nárůst administrativní náročnosti; i přes časté kontroly nelze vyloučit, že zhotovitel nebude své povinnosti plně dodržovat a použije např. vozidlo nesplňující deklarovanou emisní EURO normu;

- ověření, zda vozidlo splňuje deklarovanou EURO normu je poměrně náročné, a to např. s ohledem na různé značky a typy vozidel, které mohou zhotovitelé při realizaci stavby využívat (není vždy jednoznačně uvedeno v technickém listu vozidla);

- chybně uvedené množství jednotlivých přepravovaných hmot v soupisu prací, dodávek a služeb vč. výkazu výměr by mohlo zásadně zkreslit provedené hodnocení; je proto potřeba důrazně projektanta na tuto skutečnost upozornit (např. ustanovením ve smlouvě) a při kontrole projektové dokumentace a soupisu

prací, dodávek a služeb vč. výkazu výměr je vždy potřeba prověřit, zda projektant řádně množství přepravovaných hmot stanovil správně a nadefinoval nejzákladnější (nejobjemnější) přepravy v rámci zakázky; je tedy poměrně značně náročné na přípravu;

- jako prvek skryté diskriminace může být vnímána skutečnost, že někteří dodavatelé mají v místě realizace stavby „svá“ klíčová místa, např. betonárky či obalovny; takové parametry již byly v minulosti rozhodovací praxí zpochybněny, nicméně nyní je jednak částečně eliminováno tím, že to není nezbytná závazná podmínka, ale má charakter hodnotícího kritéria (tedy nikoliv ano/ne, ale lépe/hůře) a jednak to má vazbu na ekologický přínos pro stavbu (který by přirozeně mohl a měl být exaktněji počítán, nicméně to je na technické posouzení); v tomto ohledu jsou však daná kritéria stále relativně riziková (zejména kritérium ad C) a lze obtížně předjímat rozhod-

vací praxi;

- při plnění veřejné zakázky (tzn. při realizaci stavby) může z objektivních důvodů dojít k zániku klíčového místa, kam je realizována doprava hmot ze stavby či na stavbu. Může dojít např. k uzavření skládky odpadů, aniž by tuto skutečnost byl zhotovitel schopen ovlivnit. Pokud by se objednatel se zhotovitelem dohodli na změně klíčového místa, mohl by takový postup být posouzen (např. ze strany kontrolních orgánů) jako podstatná a nedovolená změna smlouvy.

Moravskoslezský kraj začal aplikovat výše uvedená environmentální kritéria u veřejných zakázek malého rozsahu nebo veřejných zakázek zadávaných ve zjednodušeném podlimitním řízení (tj. stavebních prací do 50 mil. Kč bez DPH) už v roce 2018. V Ostravě byl podle těchto kritérií opraven povrch silnice III/4721 Ostrava – Michálkovice. I přes zvýšenou náročnost při realizaci zakázky je pro kraj zdraví lidí důležitější.

KALENDÁŘ WORKSHOPŮ

WORKSHOP

JAK SPRÁVNĚ FORMULOVAT POŽADAVKY NA KVALIFIKACI A JEJICH ROZSAH

Vážení kolegové ve veřejných zakázkách, na březen jsme pro vás připravili workshop zaměřený na formulaci požadavků na kvalifikaci, jejich správnost a rozsah a jak ji správně prokazovat. Na workshopu si předáme vzájemné zkušenosti z formulací požadavků na kvalifikace dodavatelů v zadávací dokumentaci a jejich rozsahu. Ukážeme si možné formulace požadavků, odnesete si s sebou i vzory textů.

MÍSTO KONÁNÍ

Ostrava

10.

března 2020

NAŠI MENTOŘI VÁM UKÁŽOU CESTU, PORADÍ

Rádi a ochotně vám předáme své zkušenosti, znalosti a dovednosti, poskytneme cenné rady a doporučení k veřejným zakázkám. Pomůžeme vám nalézt správnou cestu a řešení. Našimi mentory jsou zkušení odborníci s bohatými znalostmi a praxí, kteří vám budou oporou i rádcem. Pokud chcete být úspěšným dodavatelem, nebojte se nás kontaktovat.

kontaktní email: chytrydodavatel@chytrydodavatel.cz, kontaktní tel. +420 603 430 773

VYZKOUŠEJTE NÁS, NIC NERISKUJETE